

DIJALI NA EDEN NAROD I EDNA CIVILIZACIJA

~~Za prav pat makedonskiot, odnosno jugoslovenskiot citatel ima možnost da se pretne i da mavleze vo eudesniot poeški svet na Leopold Seder Sengor preku eden pokompletен избор од неговото bogato soetsko tvorestvo. Sengor ne има~~

je e napovede ne nadaljujite. Ne veste smo boste blešnivalo na stranici-

60 JAZET, MATEJA: Šestnaest godina u poeziji od negovata poezija
pocelosno prestatuva-

100. godišnjičnik poezije i književnosti srpske i jugoslovenske ija poetska matica gi

sepišem neva od te poetki kontinenciji & go privlekuva tako nieto ne samo na eks-

perite i kritičarite, tuku i na nejedinočne ljutiteljice ubavio zbor. Vo poezi-

četa na autorac na čudesnats "Erne Češa", preko koje nasedao so drugite "Pesni

"či terminata", stana posnet vo celot svat, okrivavat divite ubavini na crniot

kontinent, legendite i veruvanjata, obicaiete i sensibilitatii si na zivite sovremen-

čítan na **A. Močob**, ktorého ťa e krajet na Seréite vo Senegale, izra-

ponosa pred naziči odjavo učenja i učenja u vlasni dimenziji i tri iverzalno znacenje. So

негленоста на подеколт збор Сенгар го преобразува евој свет во исклучив поет

- Cleopatra -

11. **receptivní** atraktivní, stře-
cení

nežbi se da gđe otkrije vmatrošenite nezajeda i sestajbi, Sengor uspeva da mi dade

neke rečje poetske vizije na duhovnost vredovanja i vrednosti na crnici konti-

nenč, rastreperen od nivi boj i svetilići, neobični sunovi i krikovi vo sumite i

Šame poštěrako sto e Ŝengor uocat ūo so dlabat və neizmernite dlabini na
gume i akhorniost svat na svojoi roduha krič i od nege da izlezat so poraki

Sengor e roden na 9 oktobar 1906 година во . Leopol-Partizan, mala

DIJALI NA EDEN NAROD I EDNA CIVILIZACIJA

od pionirov Serer, кои имаат своја власт и бунт.

~~За првпат македонскиот, односно југословенскиот читател има можност да се сретне и да најде во оудесниот поетски свет на Leopold Sedar Sengor преку еден покомплетен избор од неговото богато поетско творештво.~~ Sengor не им им е nepoznat na nasite citateli. Negovoto ime cesto blesnuvalo na stranici te na jugoslovenskите revii i spisanija ili vo izborite od negovata poezija Recateni vo našata zemja. No sega e napraven obid za edno pocelosno prestavuvanje na ovoj ~~несомнено најголем~~ poet na crna Afrika, cija poetska matica gi zaplisnuva site поетски континенти i go privlekuva вниманието не само на експертите i критичарите, туку i на најобичните ljubitelji na ubaviot zbor. Vo poezijata na avtorot na ^v "Crna žena", preku koja заедно со другите "Pesni od temninata", stana poznat vo celiot svet, ozivuваат divite ubavini na crniot kontinent, legendите i veruvanjата, обичаите i senzibilitetot na zivite sovremenici i дамна umrenite prarodsteli od negoviot roden kraj. Eden duhoven svet, locitan na mal geografski prostor како ^v sto e krajot na Sererite vo Senegal, izrasnuva пред наши очи во свет со univerzalni dimenzi i univerzalno значење. Со magicnosta na поетскиот збор Sengor go preobrazuва овој свет во исклучив поетски univerzum, секому blizok i dostopen. Otkrajki gi site nadvoresni, da ne receme turisticki belezi ^v sto go pravat za mnogumina privlечен i atraktiven, stremejki se da ги открие vнатрешните својства i состојби, Sengor uspeva da ~~ми~~ dade edna svoja poetska vizija na duhovnite branuvanja i vrednosti na crniot kontinent, rastreperen od ^v zivi boi i светлини, ^v neobični sumovi i krikovi во sumite i savanite, дlaboki i neumorni udiri на srceto i krvta.

~~Само поет~~ како ^v sto e Sengor možat da se најдат во neizmernите дlabini на dusata i duhovniот свет на својот роден крај i od него да излезат со пораки за seto ^v čovestvo.

Само поет како ^v sto e Sengor možat да се најдат во neizmernите дlabini на dusata i duhovniот свет на својот роден крај i od него да излезат со пораки за seto ^v čovestvo. ~~кој се~~ Сечат се чувствува само кога се
заслуша i за сите радости по свидете лијни, а то прв ред на викните. Тако вако, се
заслуша i за сите радости по свидете лијни, а то прв ред на викните. Тако вако,

Sengor e roden na 9 oktomvri 1906 godina vo Zoal-la-Portigez, malo mesto vo denesen Senegal, na bregot na Atlantski okean. Toj kraj e naselen od od plemeto Serer, na koe mu primaga i Sengor.

Tatko mu e bogat zemjodelec i stočar koj održuval prisni i prijatelski vrski so kralot na Sin, Kumba N'Dofen. Iako ovievrski, spored kažuvanjata na Sengor imaat poveke poetski i romantičen, odošto politicki karakter, tie sepak svedocat za ugledot i avtoritetot što goj gi uživa megu Sererite. Imotnata sostojba na tatko mu go osloboдуваат od teški polski raboti i čuvanje na stoka. Vo toj pogled Sengor ne ja deli sudbata na decata od divinata, ili kako, vo Senegalk se veli, od brusot. No detskite godini ke ostavat neizbrisivi tragi vo zivotot i tvorestvoto na postot. Detstvoto stanuva za nego opsesija. Cesto vo sredbite i razgovorite toj se navraka na godinite pominati vo Zoal i toa vreme go narecuva "Cars stvo na detstvoto". Toa ne e samo vreme koga vo negovoto sekavanje za sekogaš se vrezuvaat ubavinitate na brusot, tuku i koga so svoite ljubopitni oči ja zabelezuva siromastijata na crnite selani i odlučuva da stane sveštenik ili profesor, za da može da im pomogne. Zboruvajki za svojata poezija, toj veli dekaxsite sustestva i nesta što gi evocira vo pesnite se od negoviot kraj: "Nekolku sela izgubeni megu ramna zemja što ja pokriva moreto za vreme na plimite,drvje i polinja... Dovolno e da gi spomnam pa da ozivee carstvoto na detstvoto i citatelot zaедно so mene da pomine niz "sumite naksimbolite". Tamu živeev nekogaš so ovčarite i selanite... Živeev vo toa carstvo, go gledav so moi oči, so moi usi gi slusav fabuloznите susstestva od onaa straha na nestata: sumskite duhovi Kus vo tamarinate, krokodilite-cuvari na izvorite, lamantinate što peeja vo rekite, mrtvite od selata, praroditelite što mi zboruваа и ме povikuваа кон naizmenicnite vistini na denot i nokta."

Do sedumgodisna vozраст Sengor živee vo brusot, vo direkten kontakt со afričkoto opstestvo, vo koe matrijarhatot ima dominantna uloga. Matrijarhatot dlaboko vlijae na senzibilitetot na mladiot Sengor. Toj se čuvstvuva silno vrzan za majkata i za site rodnini po nejzina linija, a vo prv red za vujkoto Toko Váli, najstariot prestavnik vo matrijarhalnoto steblo na majka mu.

So vujkoto toj pominuva mnogu denovi, gi zapoznava ubavinite na svojot kraj i gi dobiva prvite poimi za životot i svetot. Vo konteks na eden takov život vo familijata, može da se svati ulogata i mestoto sto Sengor i go opredeluва на zenata vo svoeto poetsko tvoreštvo. Za nezenata, toj е sekogaš poln so voshit i pocit i se trudi da gi pronajde najadekvatnite poetski zborovi za da gi opee nejzinitite kvaliteti. Sengor objasnuva deka vo crna Afrika ženata ima prvenstveno mesto во život na familijata. Zenata е "neprekinlivost" на familijata, darika на životot, izvor na vitalna sila и čuvar на kukata, односно poveritel na minatoto i garant за idnina-ta na klanot. I do deneska kaj Sererite od Sin preziminjata na decata se davaat po majkata. Sengor veli: "Za lugeto od moeto selo, jas sum sekogas Sedar Niilan-Sedar(sin na) Niilan.

Se razbira, tатко mu na Sengor е ljubomoren i nezadovolen poradi ćestite otsustuvanja na Sengor i sredbite so vujko mu Toko Vali. Toj cesto mu se zakanuva na sinot deka ke go isprati vo učiliste na melite.

Ovaа svoja zakana toj ja ostvoruva 1913 god. i go ispraka sinot vo učilistetо na katolickite misioneri vo Zoal, gradче nedaleku od negovoto rodno selo. Vleguvanjeto vo ova katolickо učiliste označuва kraj на bezbriznите detski godini. Vo učilisteto toj se cuvstvuva mnogu osamen i mećtae za okeanot i polinjata, a navecer gi slusa vo svojata bujna fantazija zivite i veseli pesni i pesnite za kopnezot i makata na lugeto od negoviot roden kraj. So ostanatite učenici Sengor raboti na polinjata zaseani so kikiriki i manioka, gi čuva stadata i se grizi za odgleduvanje na tropskite rastenija, no vo isto vreme, toj uci francuski, gi dobiva prvite poimi za prirodnite nauki, apochuva da go izucuva i latinskiот jazik.

Po nekolku godini 1922 god. Sengor vleguva vo koledžot na seminarijata Liberman vo Dakar. Dakar е vo toa vreme glaven grad на Francusaka Zapadna Afrika, krajna zeleznicka stanica и važno pristaniste. Dakar togas броји 20.000 жители, site francuski gragani, aniven pratenik е Blez Dijanj. Ostanatoto naselenje на Senegal, bese sosema obespraveno и потчинето на Francija, под управа на tradicionalnite suvereni.

I tuka Sengor se čuvstvuva osamen.Saka da se opredeli za poziv na svestenik,no direktorot na seminarijata mu ukažuva deka nema darba za toj poziv.

Sengor ja napusta seminarijata i premihuva vo graganski uciliste kade uspesno go prodolzuva svoeto skoluvanje.Profesorot po starogrčki jazik Prat,ne samo sto ja razviva ljubovta na Sengor za ovoj predmet,tuku vlijae na nego,otkakto ke go ke go zavrsi srednoto uciliste,da zamine na studii vo Pariz.So stipendijata sto toj mu ja obezbeduva od francuskite vlasti i so materijalnata pomos na eden od vujkovcите,toj zaminuva za Pariz 1928 god.so sto započnuva nova etapa vo negoviot zivot.

+ + +
Sengor pristiga vo francuskata metropola vo tremento koga dvizenjeto za renesansa na crniot covek i svet počnuva da gi osvojuva pariskite umetnicki i kulturni sredini.Ova dvizenje za renesansa na crniot svet e vrzano za pocetokot na dvassetiot vek.

Vo pocetokot na ovoj vek samo tri africki drzavi bеa nezavisni:Etiopija,Maroko i Liberija .Siot ostanat kontinent bese podelen megu evropskire sili.So toa Afrika bese dovedena vo direktna zavisnost od Evropa;no i vo kontakt so zapadnata kultura.Africkite patnici "otkrivaa" novi svetovi-Evropa,Amerika,Azija,se zapoznavaa,so novi idei,a toa pridonese na horizontot da pocne da se ocrтива edna nova era.Ukinuvanjeto na ropstvoto dade silen pottik na dvizjetо za renesansata na crniot svet.Nasekade se formiraа organizaciji za odbrana na pravata na crniot covek.Crniot covek počna da se budi od svojot dlabok son i da bara izlez od povekevekovnata letargija.Toj postepeno stanuva svesen za svojata individualnost i istapuva so baranje na sloboda.

Na pragot na ovoj vek ,procesot na budenjeto na svesta kaj crniot covek e opsta pojava.No najznačaen element na taa svest e noviot humanizam i useton kon antičkoto paganstvo.Crniot covek go glorificira svoeto minato,izgubeno vo maglite na minatite vekovi i nedamna povtorno otkrieno.Se čuvstvuva

gord sto e naslednik na edna cudesno bogata civilizacija.Toj konečno soznava deka Afrika ne e kontinent bez kultura i civilizacija ,taa iskrisnuva pred nego kako izvor na inspiracii na drugite kulturi i ziv muzej na starite civilizacii.

Sengor e strasen privrzenik na ideite na renesansata.Spored nego covek moze najdlaboko i najavtenticno da se otkrie preku negovata umetnost.Za da se razbere dusata na narodot,treba prvin da se prouci negovata umetnost.Egzoticnata prestava za Afrika poleka mu go ostapuva mestoto na nauchnoto istrazuvanje.Istrazuvanjata se sestrani od folklorot,religioznite veruvanja i rituali,do ustrojstvoto na opšttestvoto.Vo pocetok Senegal kako najznacajno uporiste na francuskiot kolonijalizam go privlekuva vnimanie-to na istrazuvacite,no toa postepeno se prosiruva i na ostanatite delovi na na kontinentot.Se publikuваат bajki,basni i legendi sobrani od razni sobiraci,a osobeno se interesni delata "Crn Dekameron" i "Africka umetnost".

Etnografskite istrazuvanja vo Afrika odigraаа ogromna uloga vo prigotuvuvanjeto na povolen teren za literaturnoto tvoreštvо na Sengor i na negovata generacija.Pridonesot na crniot svet vo svetskata umetnost pocnuva otvoreno da se priznava.Kubizmot,delumno inspiriran od africki temi ,odigruva posebna uloga vo priznavanjeto na crnečkata umetnost.Pablo Picasso so svoeto tvorestvo otvori nova etapa vo modernoto slikarstvo i vo poznavanjata na africkata umetnost.Evidentno e i africkoto vlijanie i vo negovite skulpturi.Vo slikarstvoto i vo skulpturata,isto kako i vo tradicionalnata africka umetnost,Pikaso ja razbiva fizičkata forma za da podobro gi opfati bitnite kvaliteti na subjektot sto ne se naoga ni vo vremeto,ni vo prostorot,tuku vo bestelesnata vešnost.Za Gijom Apoliner,kako teoretičar na kubizmot i golem poznavac na crneckata umetnost,Sengor veli deka e "ognen misioner na umetnickite kreacii na afričkiot duh".

Vo edna svoja statija napisana 1947 godina André Žid zboruva za tri perioda i tri stava što ovozmožuvaat napolno da se razbere africkata umetnost. Prviot period e ~~izmeknjanjek~~ istrazuvanje na ovaa umetnost, potem doaga periodot na blagonaklonet odnos kon nea i najsetne period na razbiranje ~~na razbiranje~~ na taa umetnost, koga taa ne bara samo da i se pomogne da se izdigne i postepeno ~~postepeno~~ da se izucuva, tuku bara i od nea da se uci. Tretiot i posledniot period, periodot na Sengor i literaturnoto tvorestvo bese ovozmožen vo pocetokot na ovjek vek so etnoloskite istrazuvanjé i sorabotkata na evropskite umetnici.

Vo dvaesetite godini na ovoj vek interesot za crneckata umetnost e mnogu golem. Umetnicite kako Gijom Apoliner, Zan Kokto, Pol Gijom, Pablo Pikaso i drugi, go soopstuvaat svoeto mislenje za crneckata umetnost vo publikacijata "Akcija". Interesot za taa umetnost, kako i mejziniot rastež ovozmožija nagradata "Gonkur" za literatura da mu se dodeli na pisatelot crnec Réné Maram za romanot "Batuala". Interesot na Evropa za crneckata umetnost se ogleda i vo studiite na Andre Žid negovite razmisluvanja za africkata muzika, literatura, skulptura i slikarstvo. Se javuvaat se pogolem broj pisateli crnci kako sto se Etien Lero, Emé Sezer, Pol Nizer, Birago Diop i drugi, vo čii dela se cuvstvuva sila i strast, nežnost i surovost, kako i dlaboka povrzanost so nivnite zemji i pleminja od čija sítcevina ja crpat svojata umetnicka inspiracija.

* + +

Za vreme na prestojot vo Pariz Sengor se zapoznava so poveke intelektualci od Indokina, Antilite i Francija. Vo širokiot krug na pozkânici i prijateli posveto mesto zazema Antilecot Emé Sezer so kogo Sengor ja svrzuva svojata tvorecka kariera. Sengor go prosiruva svojot duhoven horizont. Na nego silno vlijae deloto "Otkornaté" od Moris Bare, a svetot na Moris Prust so negovoto večno baranje na izgubenoto vreme i na detstvoto istanuvaat i negova ppsesija. Andre Žid

MARSEL

so delata "Patuvanje vo Kongo" i "Vrakanje od Cad" mu gi otkrivaat site zloupotrebni, nepravdi i mahinacii na kolonijalizmot. No vo isto vreme, Sengor ja otkriva vistinata deka i pripaga na crnečkata civilizacija, gi otkriva vrednostite na civilizacijata na svoite praroditeli, gi prifaka i gi oploduva vo sebe. Vo nego se raga svečta ne samo deka e crnec, tuku i Senegalec, deka mu pripaga na edno opšttestvo sto e sosemik poinakvo od ona vo koe se kaoga. Toa ja pothranuva istovremeno i gordosta i rasnata inferiornost, ne samo kaj nego, tuku kaj cela edna generacija studenti od Afrika i Antilite. "Nie se potpiravme na rabotata na antropolozite", veli Sengor vo statijata "Negritidot i marksizmot" napisana 1962 godina. So poetot Emé Sezer gi proglasija crnite luge za "prvorodeni sinovi na zemjata". "Zar ne dominiravme so s svetot na Neolitot, zar ne gi oploduvavme civilizaciite na Nil i Eufrat pred da staneme nevini zrtvi na belite varvari?... Koga go deklariravme ~~ta~~ ova, nie ja imavme iskrenosta i strasta na mladosta. Sé sto imáše bela Evropa ni bese bezizrazno: nejzino svakanje, umetnosta, ^Vzenite". Mesto evropskiot nacin na mislenje, mladiot Sengor ja prifaka crnečkata emocija, ja otfrla logikata na belite i se opredeluva za crnečka intuicija. Vo statijata "Kako stanavme toa ^Vsto sme" Sengor so nedoverba zboruva za evropskite vrednosti. "Mismevme i zboruvavme deka smec crnci, sol na zemjata, deka sme nositeli na poraka ^Vsto nikoj drug ne bi mozel da ja iskaze".

Vo toa vreme sengorovite poznavanja na Afrika i crniot svet sepak se skromni. Sredbite i druzenjata sù Emé Sezer i drugite crni studenti ja proddlabuваа во nego svesta za africkoto poteklo i pripadnost na africkiot kontinent. No učiliste ^Vsto go formira i ^Vsto go voveduva vo crnečkata civilizacija e grupata ~~mek~~ sobrana okolu "Revija na crniot svet". Ovaa revija izleguva od noemvri 1931 do april 1932 e dvojazично, na francuski i na angliski i donesuva literaturni prilozi od Antilite, Afrika i Amerika, kako i prilozi za crniot svet voopsto. Iako bea publikuvani samo ^Vcest broevi, ovaa revija prestavuva vistinska mala ~~revija~~ enciklopedija na crnečkata literatura na vremeto i objava na kulturnata renesansa na crniot čovek.

svetovato tvoreštvo i ja nosi srečinata na sladoata i mudrost na godinite.

"Revija na crniot svet" odigruga golema uloga vo svakanjata na Sengor.

Nejzinoto pledoaje za "materialno", intelektualno i moralno usovrsyvanje na kulturite covestvoto" stana baza na Gengorovata ideja za sredbata i megusobnoto vlijanie na kulturite i civilizaciите, ideja mnogu pati potoa koristena od Sengor.

Toj izgradi koncepcija za ulogata na crnečkata inteligencija: odbrana i ilustracija na crnečko africkata kultura. Stanuvajki vo odbrana na taa kultura, toj istaknuva deka ne se raboti za toa Evropa da gi usvoi africkite obicai i domorodečkite institucii, tuku se raboti za vzaemno i razumno oploduvanje na kulturite i civilizaciите.

So svojot sopstven tvorečki primer toj pokazuva kako go zamislua toa oploduvanje. Vladeejki go francuskiot jazik do sovrsenstvo, vo negovite stihovi pišuvani na toj jazik, oživuva svetot na negoviot kontinent, na negovite praroditeli. Na taj način Gengor pravi uspesen spoj na dve kulturi, na dve jazichni sredini. Taka pisatelot na svoeto literaturno dalo mu dava africka dimenzija i preku toa vrsi odbrana i ilustracija na crnečkata civilizacija.

Sengor stanuta protiv asimilacijata sto prestavuva pasivna imitacija na modelot. Toj i negovite prijateli izbiraat eden nov pat, pat odreden od edna svesna i upravuvana postapka.

Svojata prva poetska zbirka "Pesni od temninata", Sengor ja objavuva

1945 godina. Pesnite zastapeni vo ovaa zbirka, proniknati so eden dlabok i supstilen lirizam, otkrievaat eden nesekojdneven poet, cij duh nemože da se potčini na nikakva dogma, pravila i kanoni. Potoa sledat zbirkite: "Crni pričesti" 1948,

"Pesni za Naet" 1949, "Etiopiki" 1956, "Nokturna" 1961 i "Pisma od ivernažot" 1972 god.

Sekoja od ovie zbirkki nosi svoe posebno obelezje i presaviva dragocenost vo riznicata na svetskoto poetsko tvoreštvo. Poslednata zbirka "Pisma od ivernažot" nosi pečat na sekavanja na poet kojmnogu znae, mnogu videl, patuval, doživeal, taa e izrazna negovoto iskustvo, filozofija i refleksivnost. Taa prestavuva sinteza na

negovoto tvorestvo i^vja nosi svezinata na mladosta i mudrosta na godinite.

Posebno vnikmanie zasluzuva "Antologija na novata crnečka i malgaska poezija na francuski jazik" od Sengor, so predgovot od Zan Pol Sartr "Crniot Orfej". Pojavata na ovaa na ovaa antologija e nastan od prvoštepeno znacenje ne samo poradi zastapenosta i vrednosta na poetskite prilozi sto ovozmozuvaat edno siroko sogleduvanje na literurnite dostiganja vo ovoj del na svetot, tuku i po radi toa sto ovaa lirska i poetska sinfonija vo svojot pottekst go nosi duhot na Negritidot.

Zborot Negritid za prüpat go upotrebuvaat Sezer i Damas vo 1934 godina vo edinstveniot brm na spisanieto "Crn student". No ovoj zbor izleguva od tenui krug na izvesnosta duri 1939 godina koga Emé Sezer i Leon Damas go razrabotivavaat konceptot na MN Negritidot, go obnaroduvaat i gi lansiraat osnovnite postavki. Sengor go prifaka Negritidot i vrz negova baza ja koncepira svojata Antologija.

Sartr vo predgovorot "Crniot Orfej" veli deka Negritidot prestavuva reakcija protiv beliot svet, prirodno i neizbezno sprotistavuvanje na privilegiite na belite Crniot covek, dolgo vreme tretiran od kolonizatorskata politika i kultura samo kako predmet i objekt, počnuva da osoznava deka postoi vo politikata i opštetvoto. Sartr dodava deka Marksizmot na 19 vek i Pariskata Komuna od 1870 godina ja razbuduvaat svesta na proleterijatot od Evropa koj e žrtva na kapitalistickoto opštetvoto. Negritidot odbeležuva budenje na crniot covek i negovo osoznavanje. No, Sartr pravi razlika megu ovie dve osoznavanja. Budenjeto na svesta na proleterijatot ne e vrakanje vo samiot sebe, dodeka vo slučajot na crniot covek situacijata e istovremeno i različna i analogna. Spored Sartr, belite proleteri sakaat da gi urnal kapitalistite na niven sopstven teren, odnosno vo stopanstvoto, industrijata i vo site oblasti na modernata ekonomija. Crniot covek se is prava, pred sé, pred edna licna i subjektivna nepravda

sto mu e zadadena , se isprava pred rasizmot sto go zasega vā negovoto najdla-
boko bitie.Toj treba da deluva za da gi ukine posledicite od ovie dlaboki na-
vredi i da gi obnovi vrednostite i iskustvata na rasata.

he

Negritidot za Sartr e sustinska reakcija vo edna istoriska situacija.

Toj e istovremeno pojedinačna točka ,realizacija i nadminuvanje.Pojedinačna točka e
kako sprotistavuvanje na rasizmot na belite,realizacija-kako čuvstvo na gor-
dost zaradi pripadnost na crhata rasa,nadminuvanje-zosto migot na ovaa rea-
lizacija označuva možno ukinuvanje na razlikite pomegu rasite.Po Sartr,Negri-
tidot vodi vo samounistuvanje,toj e premin a ne kraj,sredstvo a ne cel.

"Vo momentot koga Crniot Orfej ja gušnuva Euridika,toj čuvstvuva kako taa
se pnesvestuva vo negovata pregratka!Sartr Negritidot go narecuva"Anti-rasi-
sticki rasizam".Nadminuvanjeto na Negritidot sto go proreknuva Sartr označu-
va prerasnuvanje vo humanizam.Anti-rasisticki rasizam na Negritidot i star-
rior rasizam na belite ke se neutraliziraatvi ke dovedat do razbiranje i
ljubov megu lugeto.

Vo početok Sengor ne ja saka i ne ja prifaka ovaa
ocenka na Negritidot.Po dolgo molčenje toj istapuva na Sorbona vo 1961 g.
vo odbrana na Negritidot i megu ostanatoto veli:"Zan- Pol Sartr nema sosema
pravo koga vo "Crniot Orfej" Negritidot go definira kako"Anti-rasisticki ra-
sizam",no sekako ima pravo koga go definira kako afektiven stav vo odnos na
svetot".

Od toj moment ja prezema ulogata na tolkuvac na Negritidot i se bo-
riza negova afirmacija.Spored Sengor Negritidot e "Dinamicna filozofija,
otvaranje kon svetot,vkupnost na vrednosti na crnečkata civilizacija i pri-
dones na crniot svet vo civilizacijata na covestvoto za sozdravanje na nov svet".

+ + +

Sengor e pretsedatel na Senegal, najistaknata lichenost na svojot narod i svojata zemja, poznat borec za konečno osloboдување на crniot svet od kolonijalno ropolstvo, borec за развој на сиот crn kontinent. Negoviot razvoen politicki pat e neobicno bogat izasluzuva posebno poglavie i analiza, sto nese ambicija na ovoj prikaz. Toa go istaknuvame poradi faktot sto denes ne moze da se zboruva za poetot Sengor a da ne se misli istovremeno i na politicarot Sengor. Pomegn poezijata i politikata ostvoreno e edno organsko edinstvo, postignata e harmonija помеѓу preokupaciите на poetot i poetskate ambiciji, na politicarot.

sto ke rece tumbaduzi poet
 Sengor izrasna vo dijali na eden narod i edna civilizacija, кој не е определен само со vrednostite na taa civilizacija i so stremezot tie da se обноват, ami i vo dijali za kogo segasnosta i idninata na svetskata civilizacija presta-vuvaat dlabok intimen tvorečki nemir. Kako da se integri raat vrednostite na se-koj narod vo civilizacijata na covestvoto i kakva ke bide taa utresna civiliza-cija - тоа se prasanja sto go macat i obespokojuvaat Sengor и го cekaat poetskiot odgovor na galemiot Dijali.